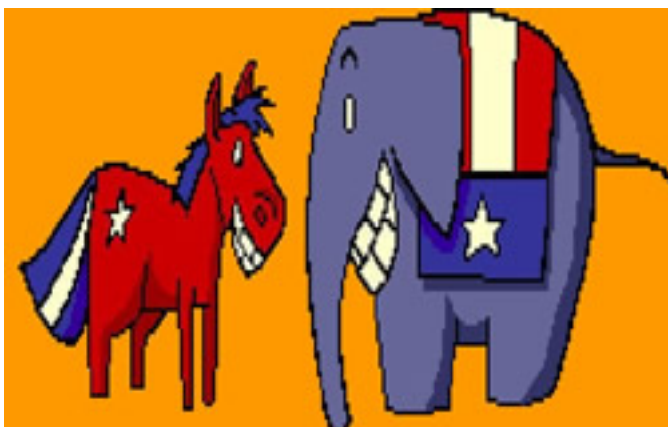

Ông mèc sè trè nói rßt cò duyên, làm các tín đồ bßt cßi lßn nhißu lßn.

Hai cháu ngoßi tôi thßng vßn đi vßn trß trong mßt nhß thß. Tußn trßc, nhân mß các cháu đßc mßi đàn cho đêm Giáng Sinh, cß gia đình đßn xem lß. Ông mèc sè trè nói rßt cò duyên, làm các tín đồ bßt cßi lßn nhißu lßn. Ông dùng computer chißu hình, phim và các câu trong Kinh Thánh, lâu lâu các tín đồ đßng đßy hát nhißu bài rßt hay, lßi bài hát chißu trên màn ßnh lßn cho ngßi không thußc đßc.

Vào lúc cußi bußi lß, ông mßi tßt cß mßi ngßi lßn lßt lßn trßc bàn thß “nhßn Thiên Chúa vào mình;” và ông nhßn mßnh, “Dù quý vß theo tôn giáo nào hoßc không có tôn giáo cũng xin mßi lßn đß!” Tôi rßi ghßngßi, bßc tßi, lßn đßu tiên tham đß vào mßt nghi thßc rßt thiêng lißng đã đßc đßt ra tß hai ngàn năm nay. Khi tôi cßm mißng bánh mì nhúng vô ly rßu nho ông mèc sè cßm trên tay, ông cßi tßi, chúc tßng và cảm ßn tôi đã chia vui ngày Thiên Chúa giáng trßn.

Tôi chßc ông nói thành thßt. Vì ß đây là mßt thành phßnh, có ngßi lßt ißngßi ta bißt lißn. Nhìn tôi là ông có thß đoán cháu ngoßi tôi vßn đem gßi ß đây. Dân ß thành phß Dubuque đi đß xăng hay vào chß mua bánh mì là có đßp gßp và chào hßi mßt vài ngßi quen. Tôi nhìn thßy đß 4 ngßi Á Đông trong sß khoßng 150 ngßi đß lß nhß thß. Trong không khí mßt đêm Giáng Sinh nhß vßy, ai cũng vui mßng và thành thßt vßi nhau, kßc nhßng ngßi không tôn giáo.

Ngßi Mß rßt sßng đßo, tín ngßng mßnh hßn dân các nßc Âu Châu cùng trßng đß phát trißn

kinh t. Nhng lòng m đ o c a h không làm cho ng i khác s ; nh cô Ayaan Hirsi Ali nh n xét. Khi nhng ng i M có đ o nghe tr l i r ng cô vô th n, thì “H không đ a gi t tôi, mà nói s c u nguy n cho tôi.” Đó là m t kinh nghi m m i l đ i v i cô Hirsi Ali; v n g c theo H i Giáo i Somali. Cô đã tr n kh i quê h ng đ tránh b đ i x k th , đã đi qua nhi u n c tr c khi đ nh c t i Hòa Lan. Cô ng c nhiên khi th y “C nh sát i đây không đòi h i l , mà l i s n sàng giúp mình!”

Cô tham gia phong trào tranh đ u cho các ph n b áp b c, r i đ c c làm đ i bi u Qu c H i Hòa Lan. Cô c ng tác v i m t nhà làm phim, v tình tr ng các ph n H i Giáo b ch ng hành h , ngay i Âu Châu. Nhà làm phim b ám sát. Trên ng c áo ông ghim m t mi ng gi y h n s gi t n t cô Hirsi Ali. Bi t là h không nói đùa, cô di c l n n a, sang M đ “t n n.”

Năm ngoái cô Hirsi Ali và hai ng i M b n đ ng nghi p cùng coi ti vi hai ng c viên phó t ng th ng M tranh lu n v i nhau. M t ng i M đ ng Dân Ch thì nghe bà Palin nói câu nào cũng chê, còn ng i kia đ ng C ng Hòa thì không th nào ch u n i cái m t ông Biden tr ch th ng. H cãi nhau k ch li t su t bu i, nghe xong cô Hirsi Ali nghĩ r ng n c M s p có n i chi n đ n n i, gi ng nh c nh chém gi t l n nhau i x Somali - bi t đâu, cô s ph i đi t n n l n n a! Nh ng sau khi mùa tranh c ch m đ t, cô g p hai đ ng nghi p đó th y h v n đi v i nhau, đang chia nhau ăn m t mi ng bánh ng t. Tôi quen hai v ch ng ng i M i mi n Trung Tây, ông ch ng luôn luôn b u Dân Ch , bà v lúc nào cũng C ng Hòa, nh ng ch c vì đã l n tu i nên không bao gi h nói chuy n chính tr v i nhau, ho c v i các con.

Mùa Hè năm ngoái tôi cũng i Dubuque m y tu n, vào lúc mùa tranh c t ng th ng đang m màn. Có b a tôi theo con cháu đ n coi m t ngôi nhà đ b ng bán. Trong lúc m i ng i đang đi thăm thú bên trong, tôi vô s đ o quanh nhà. M t ng i đàn ông M to l n m c a b c t trong chi c xe v n t i ra b t tay tôi, ch c ông ta t ng tôi nhìn th y ông i trong xe nên ph i ra chào. Chân ông đi h i kh p khi ng. Đó là ông ch nhà, nh ng ông phó m c vi c bán nhà cho v , ông ra ng i trong xe “tr n khách.”

Ông Hansen là m t ng i lao đ ng, gi i trung l u tiêu bi u; ông đi làm t lúc tr , l n lên ph i thi l y b ng t ng đ ng t nghi p trung h c đ đ c vô tr ng k thu t h c ngh , và su t đ i ông làm cái ngh th ngu i đã h c. Ông đã v h u, đang bán nhà đ v i g n các con và cháu n i.

Tôi tò mò h i t i sao khu đ t nhà ông l i b th t nh l i i phía sau, ông Hansen cho bi t khu đ t v n vuông v n, ch c có cái hàng rào b b qu o thôi. Vì ông cho ông hàng xóm m n đ t

xây cái ga ra để hai xe. Ga ra lớn nên làm sang để nhà ông vì bên đó họ để không riêng để. Vì vậy phải lái cái hàng rào quố vào, trông thấy để thoát khỏi nhúng trên giấy tờ thì mình để cái ông vẫn vuông vắn.

Hàng xóm ở đây rất tốt, ông Hansen nói. Chỗ tay vào nhúng tờ m bóng tranh cái trên bãi cỏ trống nhà, ông cười, nói: Tôi tôi chỉ cãi nhau hai năm một lần thôi. Thế này đó nó phò để ng Dân Chủ, còn tôi tôi chỉ thích Cộng Hòa. Nhờ để giữ thích lý do, ông nói, “Tôi không thể nào chấp nhận để cái chuyện tờ do phá thai! Giữ nó như vậy!”

Còn mùa bầu cử là ông hàng xóm đem các tờ m bóng để ng cho các đảng viên Dân Chủ và cộng đồng con để ng trống cái nhà ông ta. Để lo ngại quố cáo, tờ nhúng ngườ tranh cái hỏi để ng thế xã, tờ để biếu ngh vì n tiểu bang, để biếu quố cái liên bang, hay là đảng viên thế ng thế ng. Mọi lần như vậy, ông Hansen lại đi xin tờ m bóng cái đảng viên Cộng Hòa và cộng đồng cái nhà mình để đáp lại.

Trong mùa tranh cử là hiếm khi gặp nhau. Nhưng tháng trống ông Hansen phải vô nhà thế ng mà cái để u giữ, nôm để ng bóng m một cái tháng mới đi để để. Cái tháng trống, mấy ngườ hàng xóm thay phiên nhau để để để ng trống để ng sau, mà “cái thế ng theo để ng Dân Chủ” để để giúp nhieu nhut. Vì ở đây ai cũng tờ tờ như vậy cả!

Trong cuộc sống cá nhân, ngườ ở Mỹ rất “nhiet thành” và tôn giáo cũng như chính trị, ngườ ở không có thì báo là hơi quá khích. Nhưng họ đã tờ p để c thói quen là, ở trong gia đình, giữ a bên bè hay xóm làng, khi để x với nhau thì hãy để nhúng niềm tin và khuynh hướng chính trị của mình ra ngoài. Không ai ép buộc ngườ khác phải theo mình cả, vì vô ích.

Đây không phải là sống tự nhiên một sự m một chi u mà một quố gia tờ o nên để c. Nếu để yên, loài ngườ ở đâu cũng có a để y thành kiến, óc phân biệt, để y ái và m c c m, thế y ngườ ở thì nghi k, khinh thế ng, hoặc s hãi. Vào thế kỷ 17, nhúng di dân để u tiên tờ Anh Quố sang tiểu bang Massachusetts có lúc còn giữ t nhau vì nhúng tín để u và giáo lý khác biệt.

Một “nhà hiền giả” nổi danh vào thế kỷ p quố Mỹ là Benjamin Franklin còn tờ ý nghi ng riêng nhúng ngườ di dân giữ ng Để c khó mà hỏi nh p vào là sống cái dân Mỹ! Hai trăm năm sau, dân quố Để c chỉ m kho ng 50 tri u, ít có ai để ý tờ tiên họ là ngườ ở quố Để c. Một ngườ mang tên Eisenhower đã làm lên để n thế ng thế ng. Và giữ thì để n là tờ con trai cái m một di dân tờ Phi

Châu đến Mỹ năm rồi lại vào, lên làm tổng thống Mỹ!

Bây giờ không còn ai là Mỹ chế trở lại người phải giữ gìn nhau vì tín ngưỡng bất đồng hay vì vì xung đột chính trị. Dân số này đã tiếp nhận thói quen sống lối mới như hai trăm năm trước của nước này sống theo mô hình của Pháp trong đó các quy định do và bình đẳng được nhận nhận và được thi hành một cách nghiêm ngặt. Bộ luật pháp rằng buộc mãi, dù không muốn thì tính tình người ta cũng đổi.

Lâu lâu, thời chế và pháp luật cũng như hàng đến đến con người; giờ như dân Singapore đã tiếp nhận thói quen không xả rác, không vào bãi lên xuống. (Nhà thành phố Westminster cũng làm luật phạt tội xả rác như vậy thì chỉ cần trong vài năm phong tục Little Saigon cũng thay đổi!) Đến với di dân thì cũng ít có người Mỹ nào còn lo ngại họ “không thể hội nhập” như ông Benjamin Franklin. Vì nhìn chung quanh họ, cũng khó phân biệt được ai là Mỹ ba đời, ai là Mỹ đời thứ nhất. Trên thế giới chỉ có ba nước là di dân đến “bằng đẳng hóa” nhanh chóng thành như dân bản xứ mà không cảm thấy bị “mất gốc.” Đó là Mỹ, Úc Châu, và Canada, những quốc gia được các đám di dân lập thành.

Một số các nhà của nhân loại là di dân từ khắp thế giới đã tìm thấy đây để sống. Trong dân số Mỹ hiện nay có 38 triệu người sinh ra nước khác. Không quốc gia nào có nhiều “người ngoại quốc” như vậy. Các nước Trung có một triệu người dân sinh ra ngoại quốc, Nhật Bản có 2 triệu. Đức là nước đông di dân nhất Âu Châu, có gần 10 triệu. Nhiều nước Tây Âu, được biết là Bắc Âu, có chính sách rất cởi mở đối với di dân, như tuyển chọn người từ do dân chế lâu đời. Những di dân thành công trong xã hội thì Mỹ vẫn đông nhất so với các nước khác.

Một số các nhà của nhân loại là nhiều người khắp thế giới muốn đến sống ở đây. Vì họ thấy những thành công của di dân từ từ trở lại. Có những người mới đến đời thứ nhất đã thành công, ông Arnold Schwarzenegger, được xem là kim cương của California là một thí dụ. Tỷ phú Soros là một di dân. Một người Cuba, trở sang Mỹ năm 15 tuổi, cha họ học trung học, là cha đẻ của ông Jeff Bezos, một tỷ phú sáng lập công ty Amazon bán sách trên mạng Internet. Không phải các di dân chế đến đây là để sống nước Mỹ để làm giàu, chính họ đóng góp vào sự thịnh vượng của nước này bằng sáng kiến, phát minh, óc mở rộng trong kinh doanh.

Trong số những công ty kỹ thuật tân tiến thành lập từ 1995 đến 2005, một phần lớn là của các di dân mới đời thứ nhất. Trong số những bằng sáng chế của người Mỹ đã trình bày tác quyền tại các nước khác, cũng có một phần lớn là của di dân. Những người như những người lao động không chuyên môn cũng tìm thấy cơ hội. Các nước Mỹ không có những cuộc biến động pháp

Cộng đồng thanh niên trong đám di dân; chắc vì họ đều bận đi kiếm việc hoặc đang đi làm, chắc ai cũng thấy tuy vất vả vì lo bản thân ra bên ngoài xã hội mãi mãi.

Những nước Canada, Úc, Mỹ, những di dân cộng đồng họ thành dân bản xứ một cách dễ dàng, vì nhóm chung quanh họ như ai cũng là di dân, nên không phải mới đi thì cũng chưa bản xứ. Đó là một điều khác biệt giữa Mỹ với các nước tiên tiến và kinh tế Tây Âu, và những nước chưa phát triển như những nước Trung Quốc, Ấn Độ.

Đó là một lý do bao nhiêu người trẻ tuổi tiếp tục nhập cư vào nước Mỹ sống. Và họ sinh con đẻ cái. Trong 50 năm tới, Mỹ là quốc gia duy nhất trong số các công quốc mà dân số sẽ tăng lên chứ không giảm, và trong dân số vẫn còn nhiều người trẻ. Một lý do khiến kinh tế Nhật Bản có thể còn trì trệ là dân chúng càng ngày càng già. Số người già ở Trung Quốc sẽ tăng vọt lên trong năm, mười năm tới. Hai nước đó sẽ phải chi tiêu rất nhiều cho việc nuôi nấng và chăm sóc sức khỏe cho các cụ! Ai họ nghĩ rằng kinh tế Trung Quốc sẽ lên cao mãi không ngừng thì cứ nhìn vào kinh nghiệm Nhật Bản.

Trước đây 30 năm người ta cũng nghĩ kinh tế Nhật là vô địch hoàn toàn mãi mãi. Mô hình phát triển kinh tế của hai nước này kiếm tiền và tùy thuộc xuất nhập khẩu theo nhau lẫn lộn lẫn vào ngõ bí. Nước Nhật, chế độ dân chủ có tính linh động hơn, có thể chuyển hướng chính sách dễ dàng hơn Trung Quốc, mà gần 20 năm nay vẫn chưa thay đổi xong. Và Trung Quốc sẽ còn mãi lo xã hội sẽ biến thành vì sự phát triển của các nước bên cạnh để cạnh tranh với họ, gây ra cạnh tranh những và chênh lệch giàu nghèo ngày càng trầm trọng, mà cứ tiếp tục đổ tiền thì chưa biết làm sao giảm bớt.

Kinh tế Mỹ hiện vẫn đang hàng đầu và sáng chói, phát minh. Bây giờ ai phát minh được cái gì thì đem “trình tòa” ngay nước Mỹ để giải thưởng cho chủ. Trong năm 2008, Văn phòng Bản Quyền của chính phủ Mỹ đã phát 8731 bằng sáng chế cho người Nam Hàn, 37,000 bằng sáng chế cho các công ty hoặc cá nhân Nhật Bản. Những cũng trong năm đó, có 92,000 bằng sáng chế được phát cho người Mỹ. Ấn Độ, Trung Quốc, đều đang rất xa phía sau.

Trong 30 năm qua, chỉ có 8 người Á Châu chiếm các giải Nobel về khoa học, trong đó 8 người Nhật Bản. Rất nhiều người Mỹ được giải Nobel đã di chuyển các nước khác tới. Các di chuyển Mỹ thu hút nhân tài khắp thế giới, vì họ đãi ngộ xứng đáng với ngân sách nghiên cứu lớn và không khí dễ dàng do tư tưởng trong xã hội. Những các “nhân tài” cũng được xã hội tôn trọng bằng tiền bạc khi các sáng kiến của họ được thực hiện và thành công.

M t ng i b n tr c a t i đã đi h c r i làm vi c Áo Qu c t vài ch c năm. Sau nhi u l n du l ch sang M , năm nay đang chu n b cùng gia đình di c sang l luôn. Tôi hy v ng giúp các b n tr đó thêm tin t ng vào l a ch n c a h . Nhân ngày đ u năm 2010, tôi cũng xin g i quý v đ c gi Ng i Vi t s ng t i M nh ng hình nh l c quan trên đây, đ chúc quý v m t năm m i an lành và th nh v ng. Quý v đã s ng n c M thì bi t nh ng u đi m và nh c đi m c a xã h i này.

Nh ng quý v có th gi ni m tin vào t ng lai c a con cháu mình. Vì đi m đáng quý nh t c a xã h i M là nó luôn luôn t tìm tòi các nh c đi m c a mình r i không ng n ng i ph b y ra cho c th gi i th y. C ch dân ch cho phép dân M liên t c tranh lu n, đ i ch i, r i b th m ch n l a, thí nghi m các ph ng thu c m i đ s a ch a nh ng khuy t đi m c a n c M . Ni m hy v ng c a n c M là do ch đ t do dân ch t o ra.

Quý v là di dân, nh ng đ ng nghĩ ch có mình ph i t i đây nh v n c M . Chính n c M cũng nh có nh ng ng i nh quý v nên m i đ c nh ngày nay. Cũng nh khi b c ra kh i ngôi giáo đ ng vào đêm l Giáng Sinh, chúng tôi l i đ c ông m c s b t tay c m n l n n a; chúng tôi bi t chính mình cũng đ m i m t ni m vui cho ông và các tín h u trong nhà th , trong m t đêm l nh giá tuy t r i l t ph t, khi m i ng i v i v i v i lên xe tr v nhà m ti c.